MAANDAG 16 SEPTEMBER 1985
AMIGOE

Foto's van folkloristische happenings

Een vleug Venezuela

EEN PAAR HANDEN die een harp beroeren, vuisten als een dreiging voor de trom eronder; ik wacht op de slag van de trom en de trilling van de snaren van de harp. Opeens ben ik weg van waar ik zo juist nog stond, verdwenen naar een wereld van magie en godsdienst, van traditie en volksgeloof, een wereld van spel en dans, zoals die vandaag de dag — het jaar rondgaande — nog zichtbaar is in Venezuela. Foto's die getuigen zijn van deze wereld, waren het onderwerp van de tentoonstelling die afgelopen zaterdag geopend werd in het Curaçaosch Museum. De opening werd verricht door de gezaghebber, de heer Ronald Casseres; hij werd voor zijn openingsspeech ingeleid door de consul van Venezuela hier te lande, de heer Luis Ochoa Terán. Beiden wezen op waarde van de traditie die in deze fotografieën zichtbaar werd gemaakt.

Het zijn drieëndertig foto's die alleen al door hun grootte — ongeveer één bij anderhalve meter — imposant zijn. De foto's laten beelden zien die soms parallel lopen met de feestdagen in het kerkelijk jaar, die gebeurtenissen uit het leven van Jesus accentueren; soms ook zijn het beelden van processies en/of happenings die plaatsvinden t.g.v. een of andere heilige en een ander memorabel feit. Bij de foto's zijn teksten aangebracht die het beleid helpen te verduidelijken. Dat moet ook wel, want de beelden spreken niet geheel voor zichzelf.

Er zijn foto's met prachtige expressieve koppen van mannen en vrouwen. Daaraan kan men duidelijk zien dat er door die mensen niet 'gespeeld' wordt; zij zijn wie ze voorstellen. Door de kledij en de maskers van de mensen doet zoiets zeer on- wereldlijk aan. Met name was dat goed zichtbaar op de foto's van de Fiesta de Los Zaragozas: mensen met maskers op zitten te wachten in een toneelzaal op wat komen gaat; de toeschouwer is zelf verkleed en verbeidt het toneelgebeuren waarvan hijzelf straks deel zal uitmaken. De overgave waarmee men zich in deze festiviteiten uitleeft is onder andere ook zichtbaar op de foto van het Fiesta de San Benito; de figuur links op de foto lijkt in trance zijn 'act' te doen.

De tentoonstelling kwam tot stand in het kader van de culturele uitwisseling tussen Venezuela en Curaçao; de foto's werden uitgezocht door Andres Ortega en Manuel Ortiz; voor de begeleidende teksten zorgde eveneens Andres Ortega, terwijl de coördinatie van een en ander in handen was van de directie van het Ministerie van Culturele Zaken, afdeling buitenland.

Men kan rustig stellen dat het om een mooie tentoonstelling gaat, een tentoonstelling die het waard is zelf te gaan zien, om kennis te maken met een andere cultuur, maar ook om gedachten op te doen om eigen gewoontes en tradities op deze manier vast te leggen. Zo als thans in het museum geëxposeerd zijn deze foto's een manifestatie waarin de culturele en sociale identiteit van Venezuela een beetje zichtbaar gemaakt wordt.

SYBREN PAUL

AMIGOE
MAANDAG 16 SEPTEMBER 1985

Nieuw informatiecentrum: Bedachts muziekbibliotheek

KRALENDIJK — Vanaf medio september beschikt Bonaire over een nieuw informatief en pedagogisch centrum, nl. de eerste gespecialiseerde muziekbibliotheek, die door de stichter, muziekpedagoog Rudy Bedacht, gebruiksklaar is gemaakt voor de gehele bevolking. De Muziekbibliotheek kan worden bezocht nadat men zich in verbinding heeft gesteld met de heer Bedacht. Noord-Nikiboko 194.

Rudy Bedacht: "Het was al bekend dat ik over een gespecialiseerde muziekbibliotheek beschik, die geregeld door verschillende personen werd geraadpleegd. De bezoeksfrequentie is zodanig toegenomen, dat ik besloten heb de bibliotheek voor iedereen toegankelijk te maken. Nieuw is ook dat de bibliotheek beschikt over een complete alfabetische catalogus van alle boeken, brochures en folders, die ik kortheidshalve het bronnenbezit noem van de bibliotheek. Het is de bedoeling dat de muziekbibliotheek binnenkort aan de bevolking van Bonaire wordt gedoneerd door overdracht van het totale bronnenbezit aan een daartoe geëigende officiële instantie, die inmiddels al is benaderd".

De heer Bedacht zegt dat dit de eerste gespecialiseerde Muziekbibliotheek is van Bonaire en waarschijnlijk van heel het Caribisch Gebied. Hij licht dit toe door erop te wijzen dat de bibliotheek waardevolle werken bevat in een tiental talen en over zo goed als alle onderwerpen op muziekgebied. Daarenboven is er een enorm groot aantal boeken aanwezig met een internationale repertoire, vanaf kinderliedjes tot en met symfonische werken. Er zijn ook boeken bij die niet meer te krijgen zijn omdat ze niet meer worden gedrukt. Deze werden aangekocht in diverse Westeuropese en Latijnsamerikaanse boekhandels die in de loop der jaren door de heer Bedacht zijn bezocht.

De stichter van de muziekbibliotheek meent dat dit informatie- centrum weliswaar van bescheiden omvang is bij de start, maar dat het in een dringende behoefte voorziet. De bibliotheek herbergt meer dan 250 werken en vertegenwoordigt een operationele waarde van rond de tienduizend gulden.

"Vooral met het oog op de steeds toenemende vraag naar deskundig muziekonderwijs en pedagogische instrumentale instructie zal een gespecialiseerd instituut als deze bibliotheek stimulerend en kultuurbevorderend werken", aldus de heer Bedacht. In een twintig bladzijden tellende catalogus wijdt hij uit over de gevarieerde mogelijkheden die de bibliotheek biedt en geeft hij een overzicht van diverse taken die van een gespecialiseerde bibliotheek kunnen worden verwacht.

"Ik ben al ongeveer vijf jaar betrokken bij het muziekpedagogisch onderwijs op Bonaire en acht 1985 het meest geschikte jaar om deze bibliotheek aan de bevolking aan te bieden, omdat dit het jaar is van de jeugd en tevens het internationale muziekjaar", aldus muziekdocent Rudy Bedacht.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Dinsdag 17 september 1985

Ongerustheid bij Tele-Aruba

ORANJESTAD - Naar de Beurs verneemt bestaat bij de werknemers van Tele-Aruba ongerustheid over hun toekomst. Deze ongerustheid vloeit ten dele voort uit afwijkende verklaringen, die door bestuurderen de laatste tijd afgelegd worden met betrekking tot de decentralisatie van het televisiestation en de overname ervan door het Arubaanse Bestuurscollege. Ook de vakbond, die de werknemers vertegenwoordigt, de FTA, wilde gaarne wat meer klaarheid in deze om te weten waar de werknemers precies aan toe zijn.

Gedeputeerde Frank Croes verklaarde enige dagen geleden dat het in de bedoeling van het Bestuurscollege lag om het televisiestation reeds per 1 oktober over te nemen.

AMIGOE
WOENSDAG 18 SEPTEMBER 1985

ORANJESTAD — In gezelschap van de directeur van Van Dorp Aruba, George Aal, brachten de directeur van de Walburgpers drs. Chris Schriks en echtgenote en de redacteur van de Encyclopedie van de Nederlandse Antillen dr. Jules de Palm gisteren een bezoek aan de Amigoe (zie foto). De heren waren bijzonder enthousiast over de nieuwe encyclopedie, waarvan de eerste vierduizend exemplaren reeds zijn uitverkocht, terwijl van de tweede druk ruim tweeduizend van de zesduizend exemplaren verkocht zi n. Drs. Schriks vertelde de Amigoe dat op de Antillen reeds 4500 exemplaren werden verkocht en dat in Nederland de belangstelling groeiende is, zeker wanneer de Antillen in het nieuws zijn. Vooral bij redacties van kranten en bibliotheken bestaat goede belangstelling. De heer De Palm, die van 1946 tot 1949 verbonden was aan de Prins Bernardschool te San Nicolas, heeft in de nieuwe encyclopedie gezorgd dat Aruba bijzonder goed aan zijn trekken kwam, hetgeen wel blijkt uit de vele onderwerpen alsmede de fraaie kleurenfoto's die ditmaal werden opgenomen. Hij mocht dan ook op Aruba allerwege de nodige complimenten voor zijn werk in ontvangst nemen. Wat de plannen voor de toekomst zijn of er over enige jaren een encyclopedie van de Antillen en Aruba komt, kon drs. Schriks nog maar weinig zeggen. De heer De Palm, enthousiast als altijd, voegde er aan toe: "Misschien geeft Aruba dan wel een eigen encyclopedie uit en dan nog het liefst in twee talen.

Bedacht: structuurplan nodig

Voor coördinatie muziekonderwijs

KRALENDIJK — "In het kader van de activiteiten die gericht moeten zijn op de versterking van het muziekculturele fundament, zal het muziekonderwijs naar meer coördinatie moeten streven. Dit vereist inzicht in de structurele situatie waarin het muziekonderwijs zich thans bevindt, vanaf de kleuterschool tot en met de instellingen voor voortgezet onderwijs".

Dit is de mening van muziekdocent Rudy Bedacht, en hij voegt er meteen aan toe, dat dan een onderzoek noodzakelijk blijkt naar de situatie waarin het muziekonderwijs zich bevindt, wil men komen tot een doelmatige werkformule om een algemene vernieuwing te kunnen doorvoeren. Muziekdocent Bedacht: "Functioneel onderwijs is gebaseerd op de visie, dat kleuter- en basisschool, MAVO en HAVO op elkaar moeten zijn afgestemd om verspilling te voorkomen en optimale resultaten op te leveren. Dit principe komt tot uiting in bijvoorbeeld de opbouw van de leerstof en de presentatie van nieuwe leerprocessen, wat geleidelijk aan en dus niet schoksgewijs plaatsvindt. Voorbeelden hiervan zijn de vakken rekenen en taal. Bij het muziekonderwijs daarentegen merken wij vaak, dat het geleidelijkheids- principe niet wordt toegepast. Het gevolg hiervan is dat de leerlingen soms geen, en vaak heel weinig muziekonderricht ontvangen, om dan plotseling in het genot te worden gesteld van de dosering waar ze in feite recht op hebben. Muzikale scheefgroei is hiervan van onvermijdelijk gevolg. En dit wreekt zich het meest in die gevallen, waarin talentvolle leerlingen aan serieuze, dus systematische muziekstudie willen beginnen, gericht op de toekomstige uitoefening van een muziekberoep. Het feit dat Bonaire kampt met een groot tekort aan vakspecialisten op muziekpedagogisch gebied, moet worden toegeschreven aan de hiaten die zich al jaren in het muziekonderwijs voordoen".

De heer Bedacht is van mening dat de pedagogische academie's in deze niet vrijuit gaan. Zij leiden leerkrachten op die zich in de praktijk van het muzieklesgeven onvoldoende voorbereid achten en hierdoor de basis missen om in dit vak gemotiveerd te kunnen werken. Dat dit een negatieve weerslag heeft op de leerlingen is een gegeven dat schoolhoofden en onderwijs- ins[illegible]teurs met zorgen vervult, [illegible] waaraan voorlopig niet veel te doen is, daar de status quo nu eenmaal is zoals ze is. Het blijven tolereren van muzikale schreefgroei houdt ons gevangen in een gevaarlijke impasse, die niets goeds belooft voor de culturele ontwikkeling van de gemeenschap en die het steeds moeilijker zal maken de achterstand in te lopen die valt waar te nemen ten opzichte van de ons omringende landen, zo meent de muziekdeskundige.

Om te trachten Bonaire uit het slop te halen, is de heer Bedacht bezig aan de voorbereiding van een structuur- plan, waarbij hij hoge prioriteit zal toekennen aan de invoering van concentrische leergangen, vanaf de kleuterschool tot en met het Mavo en Havo. Uiteraard zal hierbij de medewerking van alle b[illegible]ken leerkrachten noodzakelijk zijn.

"De onderontwikkeling in ons muziekonderwijs is ernstig maar niet hopeloos, en kan in dit stadium nog worden verholpen indien wij niet schromen oude concepties af te danken en aanpassingen in te voeren op grond van de modernste verworvenheden in de muziekpedagogiek. Want ook in het muziekonderwijs moet de garantie zijn ingebouwd, dat leerlingen zich ontwikkelen tot harmonieuze en evenwichtige burgers", aldus muziekdocent Rudy Bedacht.

AMIGOE

WOENSDAG 18 SEPTEMBER 1985

Vogeltjes en hagedisjes

WILLEMSTAD — In de aula van de UNA hielden gisteravond drs Paul Hoetjes en Adriaan Schrier een lezing over de ontwikkelingen rond het Seaquarium-project, de op particulier initiatief opgezette publieke aquaria op Bapor Kibra. Op de foto de heer Hoetjes voor een redelijk goed gevulde aula.

WILLEMSTAD — Voor degenen die hem kennen waren de "openhartige opmerkingen" van Adriaan, "Dutch" Schrier gisteravond in de aula van de UNA niet verrassend. Personen die echter niet bekend zijn met de motor achter het wat hij zelf een "uniek en het meest contraversionele project" van Curaçao noemt, het Seaquarium, zullen ietwat verbaasd hebben opgekeken. Schrier die gisteren voor een "geciviliseerd" UNA- publiek informatie heeft gegeven over de geschiedenis en toekomstplannen van het project, liet het niet na zijn mening te geven over een aantal "typisch Curaçaose toestanden." Een greep hieruit: de "conservatieve bankiers" die het project een "unrealistische droom" noemden en niet bereid bleken in de begin fase financieel mee te werken, de overheid die evenmin enig heil zag in het Seaquarium project. Rapporten en studies die tevergeefs naar de overheid gestuurd werden ("men kan bij de overheid echter blijkbaar niet lezen..."); vergunningen die uitbleven hebben Schrier echter niet van gedachte doen veranderen. Typisch was zijn opmerking hierover:"In de wet staat dat vergunningen nodig zijn; er staat nergens dat je ook op de vergunningen moet wachten." Hij bekende publiekelijk zijn project zonder vergunningen gebouwd te hebben. "Eigenlijk heeft het Seaquarium daarom ook geen enkel wettelijk bestaansrecht", voegde de spreker er lachend aan toe.

Het bleef niet hierbij: ook de regering "die de bevolking wil straffen met een extra 10%" en het ambtenaren apparaat, "waarvan een- derde naar huis moet" bleven niet gespaard. De overheids- instanties Carmabi en Stinapa evenmin: "deze organisaties resorteren onder de regering. Dit betekent automatisch dat er politiek bij komt kijken, zei Schrier, die toegaf dat hij niet de "beste vriendjes" is met genoemde organisaties die "goed zijn voor het bestuderen van vogeltjes en hagedisjes en het tellen van zee- appels." "Zij doen het werk niet, dus doen wij het maar voor ze", verklaarde Schrier die hierbij ondermeer doelde op de educatieve taak van de Carmabi en Stinapa. "Men heeft last van jaloezie en er is sprake van een heleboel "bad blood" jegens het Seaquarium", zei Schrier die zijn redevoering in het Engels uitsprak "omdat ik geen Nederlands kan lezen."

Minister De Koning werd een "keiharde zakenman" genoemd die er met geven van leningen "alleen op uit is de eilanden op eigen benen te laten staan." De 2300 verzoeken die bij Kadaster liggen werden ook benadrukt en het gebrekkige toeristenbeleid, "waardoor Curaçao die een toeristenbestemming hoort te zijn de laatste 15 jaar geen enkel nieuwe project erbij gekregen heeft en Curaçao het nu moet hebben van tweede rangs hotels met tweede rangs toeristen die geen cent uitgeven." In dit verband werd ook de DROV genoemd.

Schrier zei overigens ook "slecht nieuws" te hebben voor voor de snorkeltrail (als onderdeel van het eveneens fel bekritiseerde onderwaterpark van Stinapa-red): die zal gezien de plannen om het Seaquarium project uit te breiden met ondermeer een strand ("het eerste degelijke strand van Curaçao") 20 meter "verschoven" moeten worden.

Het was overigens niet alleen kritiek: Curaçao heeft zeer bekwame mensen, meent Schrier. Die zijn alleen gefrusteerd door het gebrek aan organisatie en de politieke rompslomp. "Bekwame mensen zijn hier in overvloed aanwezig. Er is evenwel dynamische leiderschap nodig. Maar ja, zoals te doen gebruikelijk wordt op Curaçao altijd op het verkeerde paard gewed..."

De Beurs

Woensdag 18 september 1985

Willem Breuker kollektief naar Antillen

AMSTERDAM - Het Willem Breuker Kollektief begint op 19 september een toernee naar de Nederlandse Antillen, Canada en de Verenigde Staten. Het eerste concert wordt gegeven op Bonaire en de laatste (op 26 oktober) in Atlanta.

Van de bijna 30 concerten tijdens deze toernee worden er tien op de Antillen uitgevoerd. Daar wordt ook in workshopverband met plaatselijke muzikanten gewerkt. Behalve Bonaire zijn ook Curaçao en Sint Maarten in de toernee opgenomen.

Vanaf 1 oktober wordt de toernee voortgezet in de Verenigde Staten en Canada, met concerten onder meer in New York, Philadelphia, Montreal, Cleveland, San Francisco, Seattle, Minneapolis, Allentown, Rochester, Washington, Ann Arbor, Madison, Boston, Portland, Austin, Chicago, Knoxville en Atlanta.

De toernee is mogelijk gemaakt door de afdeling internationale betrekkingen van het ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur en de Sticusa.

AMIGOE 18-9-'85

Breuker collectief ditmaal ook in Rincon

KRALENDIJK — Twee jaar geleden bracht het Cultureel Centrum Bonaire (CCB) als een verrassende douche het Nederlands Willem Breuker Collectief. Op 20 en 21 september zal deze in Europa veel succes oogstende groep op Bonaire optreden.

Donderdag zal het Breuker collectief optreden in Bonaire Beach hotel terwijl voor de basisscholen en de SGB een tweetal concerten wordt gegeven op vrijdagmorgen.

In de avonduren zal het ensemble optreden in Rincon. Dit was ook reeds de bedoeling bij het eerste bezoek van het Breuker Collectief, maar contractuele verplichtingen in de Verenigde Staten voorkwamen dat het Collectief langer op Bonaire kon blijven dan in eerste instantie gepland was.

Het eerste optreden van het Willem Breuker collectief werd met enthousiasme op Bonaire ontvangen. Niet alleen kent het programma van het CCB voornamelijk uitvoeringen van klassieke muziek, maar de presentatie van Breuker met zi n groep blijkt aanzienlijk meer belangstelling te trekken. Dit zal ongetwijfeld zijn oorzaak vinden in het repertoire van het Breuker collectief, dat niet direct voor strijkorkesten dan wel voor blaasinstrumenten zoals trompet en trombone bedoeld is en zeker beïnvloed wordt door de jazzmuziek.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

Zaterdag 21 september 1985

Thans gehuisvest in nieuw gebouw:

BIJBELGENOOTSCHAP GAAT MET DE TIJD MEE

WILLEMSTAD - Het Antilliaans Bijbelgenootschap ziet de toekomst positief in. Na een moeilijke periode lijken er nu betere tijden aan te breken voor het ABG, dat zich o.m. het vertalen van de Bijbel in hedendaags Papiamentu tot taak gesteld heeft.

In het 19-jarige bestaan van het ABG waren het steeds vrijwilligers, die de werkzaamheden op zich namen. Er werd hard gewerkt, Pro Deo, maar een van de moeilijkheden was steeds, dat er grote beperkingen waren, voor het te kleine aantal bestuursleden. Zo waren er bij de vrijwilligsters getrouwde dames met een gezinsleven, en het gebrek aan een goede vergaderruimte maakte rustig overleggen vaak moeilijk.
Deze beperkingen werden heel duidelijk, toen het ABG zich oecumenisch ging opstellen voor samenwerking met de Rooms-Katholieke Kerk. Dit samenwerkingsverband resulteerde in de uitgave 'Salmonan - pa hende di awor', een vertaling van pater B. van Baars o.p., en leidde meteen de samenwerking bij het Bijbelvertaalwerk in.
Gedurende de afgelopen 2 jaar is het vertaalwerk voortgezet en verder uitgebouwd met een groep kapabele mensen.

Expertise

.Dat deze situatie niet tot het beoogde doel -de Bijbelvertaling spoedig te voleindigen- zou leiden, bleek wel uit de voorbeelden van Nederland, Brazilë en de VS, waar men met veel meer middelen en expertise toch nog 15 jaar deed over de vertaling. Om die reden heeft het bestuur vanaf eind 1984 veel tijd en energie gestopt in de professionalisering van het Bijbelvertaalwerk.

Basis gelegd

De scheidende voorzitter Auke Fennema, die eind juni ons eiland verliet, had de voldoening, dat in zijn tijd de basis kon worden gelegd voor de verdere uitbouw van al het werk van het Bijbelgenootschap: Bijbelvertalen en verspreiding van de Bijbel. Mr. G. Vrieze werd de nieuwe voorzitter. Robert Scholma trad uit het bestuur, om nu in dienst te treden van het Bijbelgenootschap als full-time vertaalcoördinator /direkteur
Het Bijbelgenootschap, met als bestuursleden Mr. G. Vrieze, Ds. J.C. Schaap, penningmeester A. Goedbloed, rechter R. Koeyers en mevrouw P. Wawoe, ging een nieuwe levensfase in.

Voorwaarden

In november van het vorige jaar vond een vergadering plaats in aanwezigheid van theologen, vertalers en de coördinator. Er werden enkele voorwaarden geformuleerd, waaraan moest worden voldaan, wilde het Bijbelvertaalwerk professioneel van de grond komen.
1 Er moet een vertaalcentrum komen met ruimte voor vertalers, theologen, voor het secretariaat, de coördinator en ook een vergaderzaal moet er zijn.
2 Twee vertalers, zij het full-time of half-time, en een aantal part-timers voor het vertaalcentrum.
3 Een groter aantal theologen, die meer tijd kunnen geven aan de begeleiding en de controle.
4 Een full-time coördinator en een secretariaat
5 Een goede computer/wordprocessor en fotocopieerapparatuur.

Vertaalfonds

Het ABG heeft intussen de meeste van bovengenoemde vereisten kunnen realiseren. Men huurde een geschikt pand aan de Gaitoweg no. 3. Daarbij is behalve het vertaalcentrum ook de winkel, die dagelijks open is.(tel. 76659) Aangezien er voldoende ruimte is, kunnen de theologen rustig werken en gemakkelijk met elkaar overleggen. Datzelfde geldt voor de part-time vertalers. Vanaf 1 januari as. hoopt het ABG de eerste full-time vertaler in dienst te hebben. In de loop van het volgende jaar hoopt men over de fondsen te beschikken, die indiensttreding van een tweede of een derde vertaler mogelijk maken. Tot nu toe werden vertalers betaald uit een eigen vertaalfonds, dat werd verkregen uit donaties van particulieren, kollektes in kerken en eigen verkopen, en aangevuld met schenkingen van de Sticusa, de bond van Bijbelgenootschappen, en van de Katholische Jungschar uit Wenen.
De part-timer vertalers worden nu betaald uit een donatie van de OKSNA, terwijl de vertaalcoördinator zijn bezoldiging krijgt via de Eilandelijke Overheid..

Computer

Dankzij een belangrijke donatie van het Prins Bernhardfonds Nederlandse Antillen, is het nu mogelijk een word-processor, absoluut noodzakelijk voor het vertaalwerk, aan te schaffen. In de Bijbelweek (27 okt. / 3 nov.) -een jaarlijks terugkerend evenement, vindt in de kerken een kollekte plaats voor het werk van het Bijbelgenootschap - het vertalen van de Bijbel. Het ABG hoopt dan ook het Bijbelboekje Ruth te publiceren (in hedendaags Papiamentu!)
Er komt een Open House tijdens de Bijbelweek, maar iedereen is nu al van harte welkom in de Bijbelwinkel annex het vertaalcentrum aan de Gaitoweg no 3..

WOENSDAG 18 SEPTEMBER 1985

Door verslechterde economische situatie

Culturele en sociaal-educatieve projecten dreigen vast te lopen

-door Frans Kok-

DEN HAAG — Culturele en sociaal- educatieve projecten dreigen bij de verslechterde economische toestand op de Antillen steeds meer in de knel te komen.

Investeringen in de sociaal-educatieve sector brengen nu eenmaal hoge jaarlijkse exploitatie- kosten met zich mee, die voor een belangrijk deel ten laste komen van de Antilliaanse overheden. Gezien de verwachte terugval van de inkomsten in de komende jaren, krijgt dit aspect bij nieuwe investeringen in deze sector een groter gewicht. Aldus de begroting voor Antilliaanse Zaken, die minister Jan de koning gisteren bij de Staten- Generaal indiende. De Koning meent dat mede daarom er sprake is van een toenemende concurrentie met economisch rendabele bestemmingen van ontwikkelings- fondsen. Zo is met name door Aruba en Curaçao bij het bestedings- overleg in 1985 voorrang gegeven aan projecten, die werkgelegenheid en inkomen beogen veilig te stellen. "Deze verschuiving in de besteding van de hulp hoeft echter nog niet tot uitdrukking te komen in de begroting voor volgend jaar, daar de uitgaven in 1986 betrekking hebben op verplichtingen die reeds zijn aangegaan. Het veranderde economische getij op de Antillen behoeft daarom nog niet tot een stagnatie te leiden bij de sociaal- culturele voorzieningen."

"Als echter binnen deze sector meer aandacht wordt geschonken aan de economische component van diverse voorzieningen en wanneer ook een scherpere prioriteits- stelling kan plaatsvinden, zullen ook in de toekomst sociaal- culturele voorzieningen wel degelijk een goede kans maken, zij het op een lager niveau," aldus de minister in zijn Memorie van Toelichting.

De Koning merkt op, dat helaas een aantal voorstellen van particuliere zijde voor culturele projecten niet door konden gaan, wegens het achterwege blijven van prioriteits- vaststelling door de betrokken overheid. Hij vindt het daarom nodig, dat er een nauwere vorm van samenwerking komt tussen de overheid op de Antillen en het particuliere initiatief. Dit om te voorkomen, dat gewekte verwachtingen bij het bestedings- overleg niet kunnen worden gehonoreerd. Het Bestuurscollege van Curaçao heeft derhalve een commissie benoemd, waarin naast Cede Antiyas, ook de Nederlandse vertegenwoordiger op de Antillen zitting zal hebben.

"Als bemiddelings- organisatie voor het particuliere initiatief heeft Cede Antiyas dit jaar een sterke toename van verzoeken om mede- financiering ervaren. In reactie daarop is mij verzocht het mandaat met betrekking tot de kleine financierings- projecten, te verruimen van 750.000 Antilliaanse guldens tot 1,5 miljoen Antilliaanse guldens. Gezien de beperkte financiële ruimte op mijn begroting, heb ik vooralsnog niet aan dit verzoek kunnen voldoen", aldus de minister van Antilliaanse Zaken.

De bewindsman meldt voorts, dat de overdracht van taken en middelen van Sticusa naar het OKSNA volgens plan verloopt. Dat betekent dat het OKSNA in 1985 zijn eerste programma heeft ingediend en volgend jaar er wederom een aanzienlijke vermindering van de Sticusa-begroting zal plaatsvinden. Afgesproken is, dat de VNONA zich in de toekomst zal bezig houden met de evaluatie van het programma en met de betalingen van de projecten, die deel uitmaken van de programma's die door de OKSNA zijn ingediend.

Minister de Koning is van plan vanaf 1989, naast de fondsen voor culturele ontwikkelings-hulp, onder het hulp- plafond nog een extra bedrag van 1,7 miljoen Nederlandse guldens op jaarbasis beschikbaar te stellen als Nederlandse bijdrage in programma's voor culturele samenwerking en uitwisseling. "Vooralsnog ga ik er van uit, dat er in 1988 geen Sticusa- bureau meer zal zijn, daar dit zou leiden tot verhoudings- gewijs te hoge apparaats- kosten. Het lijkt daarom voor de hand te liggen de samenwerking te structureren overeenkomstig de wijze waarop de uitvoering van culturele accoorden tussen het Koninkrijk en derde landen is geregeld. De culturele adviesraad zal worden gevraagd hierover nog dit jaar rapport uit te brengen. Met het oog hierop zijn de Antilliaanse en de Nederlandse leden van de raad niet, zoals gebruikelijk voor drie jaar, doch voor één jaar herbenoemd," aldus De Koning in zijn toelichting op de begroting.

Zaterdag 21 september 1985

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

WILLEM BREUKER KOLLEKTIEF VOLGENDE WEEK OP CURACAO

WILLEMSTAD - Onder auspiciën van het Cultureel Centrum Curaçao zal gedurende de week van 23 t/m 28 september a.s. de bekende Nederlandse muziekgroep het Willem Breuker Kollektief op Curaçao verschillende optredens verzorgen.

Zo zullen er o.a. schoolconcerten op het Peter Stuyvesant, Radulphus College en Maria Immaculata Lyceum gegeven worden.

Tevens zal het Kollektief enige Workshops ten behoeve van de Fundashon di Musika en de Asosiashon di Musiko voor zijn rekening nemen.

Er zijn voorts 2 avondconcerten gepland op de campus van de Universiteit van de Nederlandse Antillen en wel op woensdag 25 september en zaterdag 28 september a.s. om half negen 's avonds. De entree hiervoor is gratis.

Twee jaar geleden is het Willem Breuker Kollektief met sukses opgetreden bij de Universiteit van de Nederlandse Antillen. Bij die gelegenheid werd de wens uitgesproken voor een herhaling van dit optreden in de toekomst.

Zeer recent heeft het Willem Breuker Kollektief in Amsterdam een stoet van 1500 muzikanten aangevoerd tijdens een straatconcert door de binnenstad waarvoor de publieke belangstelling zeer groot was.

In 1974 werd het Kollektief opgericht door leider Willem Breuker, die de meeste muziek schrijft voor de groep. Sinds de oprichting is de groep een van de drukst bezette in Europa. Uitgebreide tournees in West- en Oost-Europa, de Verenigde Staten en de Nederlandse Antillen werden afgewisseld met radio- en televisie-optredens en concerten in theaters en op grote jazz-festivals. Het meest recente theater-optreden betrof een productie in 1984 met Freek de Jonge in Stroman en Trawanten. De muziek is een combinatie die alle traditionele muzikale lijnen doorbreekt.

Een mengeling van jazz, klassieke en populaire muziek, maar ook marsmuziek, circus-muziek en Latijnamerikaanse muziek maakt het Willem Breuker Kollektief tot een volkomen unieke band. Een optreden is muzikaal, verrassend, serieus en ironisch en de toeschouwer is getuige van een uniek jaz-z-evenement. Het Willem Breuker Kollektief maakt momenteel een tournee door de Nederlandse Antillen Verenigde Staten en Canada.

Forum over auteursrechten

"Je gebruikt andermans auto niet; waarom dan wel zijn compositie?"

ORANJESTAD — Al wordt in de regel theoretisch het principe van het auteurs- recht wel erkend, het blijkt dat er in de praktijk niet veel van terechtkomt. Een kunstenaar mag rechten uitoefenen op alle door hem geproduceerde werken, want hij is als maker daarvan tevens eigenaar. Het vormen van een pressiegroep om onze eigen cultuur- producten te beschermen en daarvoor meer respect af te dwingen, is daarom sterk aan te bevelen.

Dat waren enkele van de steeds weer naar voren komende standpunten in het panel dat donderdagavond 19 september het auteurs- recht behandelde. Deze avond werd door de Biblioteca Publico Aruba georganiseerd in het kader van de culturele maand, om een eerste stap te zetten in de richting van een meer open discussie over dit belangrijke onderwerp.

R. van Breet trad als voorzitter van het forum op en verwees in een korte inleiding onder meer naar problematieken rond muziek- opnamen en cassette- verkoop tijdens het carnaval, de videoverhuur en de problemen rond de «satellite dish». Hoewel er twee internationaal ruim aanvaarde conventies zijn: die van Bern (1886) en die van Genève (1952), waar we via het koninkrijk bij zijn aangesloten, is de toestand in de Nederlandse Antillen zeer verwarrend in deze. Er zijn in elk geval drie groepen bij betrokken: de procudent als componist, auteur, etc., de intermediaire groep als de radio, bibliotheek, boekhandel en de consument. De belangen van deze groepen lopen niet parallel.

In het forum hadden zitting: Eddy Bennette als scheppend en uitvoerend musicus, Frank Martinus Arion als auteur, Emile Kelkboom als vertegenwoordiger van een radio- station en Victor Mathilda als bibliotheek-functionaris. Een jurist moest op het laatste moment afzeggen wegens verblijf in het buitenland. Elk van de panelleden gaf in een korte inleiding zijn visie weer. Eddy Bennett onderscheidde overdraagbare rechten als uitvoeringen en opvoeringen, en niet overdraagbare morele rechten. Alleen de scheppend kunstenaar zelf mag veranderingen in zijn werk aanbrengen of rechten overdragen. Vijftig jaar na zijn dood vervallen de rechten van een kunstenaar definitief en wordt artistiek werk "publiek terrein". Dit ontlokte Frank Martinus Arion later de opmerking dat het eigendoms- recht algemeen erkend wordt en de "nationalisatie" zelfs een vies woord is, maar dat dit kennelijk niet geldt voor artistiek bezit.

Eddy Bennett bepleitte een registratie- plicht en de erkenning van het copyright, dat in de Nederlandse Antillen niet geldt volgens hem, waardoor Antilliaanse werken in het geheel niet beschermd zijn. Willen we een gezonde culturele ontwikkeling bevorderen, dan zal er protectie moeten zijn van intellectueel eigendoms- recht.

Frank Martinus Arion wees op enkele financiële aspecten als "leengeld" dat door bibliotheken betaald moet worden in een aantal landen. Daarnaast krijgen auteurs ook vaak compensatie in de vorm van beurzen en stipendia. Als we onze eigen cultuur zeggen te waarderen, zal dat ook tot uitdrukking moeten komen in materiële faciliteiten voor de makers ervan. Men acht "geld" een vies woord voor een kunstenaar, maar deze zal moeten leren beter voor zijn rechten op te komen. Frank Martinus Arion verweet de bestuurders gebrek aan cultuur- besef.

Dat de situatie voor de radio- stations weer geheel anders ligt, liet Emile Kelkboom horen. Officieel is alles wel geregeld en hoort er voor publiek- gebruik van muziek betaald te worden en dat doet een serieus station dan ook. Maar er wordt door sommigen zo vaak gerommeld, dat hij sprak van «free for all» en «wild west» bij ons en bij onze buurlanden. We kennen geen organisatie als Buma of Stemra die opkomt voor de auteurs- rechten. Kosten- factoren en kleinschaligheid spelen daarbij natuurlijk ook een rol. In de discussie later op de avond gebruikte Joy Kock zelfs de uitdrukking «piratería barbaro» van sommige stations, die auteursrechten met voeten treden. Zo wordt een melodie van Rufo Wever gebruikt voor een bierreclame.

Victor Mathilda bepleitte een regeling van het reprorecht, voor het maken van fotocopieën bijvoorbeeld. Hij verwees naar acties in Nederland van auteurs die tegen het copiëren van boeken protesteerden. In de eerste plaats moeten de auteurs beschermd worden, maar we moeten daarbij wel oog hebben voor de speciale positie van bibliotheken en onderwijs- instellingen met hun niet- commerciële service- verlenende cultuur- promoverende functie.

Panel en publiek waren het erover eens dat onze bestuurders veel te weinig aandacht gehad hebben voor deze auteurs- rechten- problematieken. Er wordt kennelijk zelfs niet eens over nagedacht. Om een balans te scheppen tussen materiële en culturele aangelegenheden, om een waardering van het intellectueel eigendom te bevorderen, om een moreel recht te eerbiedigen, en vooral een positie van waaruit men recht kan afdwingen te bereiken, zal er nog veel moeten gebeuren.

Dat deze zaken nog weinig leven, bleek wel uit het handjevol mensen dat aanwezig was, en de afwezigheid van de politici, zowel bestuurders, oppositie of (nog) niet in de raad vertegenwoordigde partijen. Eddy Bennett vertelde dat hij zelfs benaderd werd door een politieke partij om een verkiezings- jingle te maken die geïnspireerd is op het bekende «We are the world». Dat bewijst volgens hem dat het morele recht van een auteur nog niet erkend wordt in sommige politieke kringen. Toch was de teneur in het algemeen wel optimistisch, omdat er met deze discussie in elk geval een stap gezet is voor een openbare menings- vorming en bespreking van deze controversiële zaken.